

ANNA MARIA ROOS

LEKAR OCH SAGOSPEL

FRI-
EXEMPLAR

Hcg(1)

STOCKHOLM - P. A. NORSTEDT & SÖNERS FÖRLAG

Pris 85 öre.

LEKAR OCH
SAGOSPEL

ANNA MARIA ROOS

LEKAR OCH SAGOSPEL

AMR

STOCKHOLM

Å. 1857. N:o 1. ALM. BOKH. FÖRL.

LEKAR OCH SAGOSPEL

AV

ANNA MARIA ROOS

PA&S

STOCKHOLM

P. A. NORSTEDT & SÖNERS FÖRLAG

flv
~~u~~

FÖRORD.

Föreliggande små sagospel äro — liksom den samtidigt utkommande samlingen dramatiserade episoder »Ur svenska historien» — tillkomna på uppmaning av några pedagoger, vilka framhållit gagnet av att till läsövningar äga i samtalsform avfattade stycken, i det att sådana pläga framlocka de naturliga och uttrycksfulla tonfall, som annars alltför ofta saknas vid barnens innanläsning.

Samtidigt har jag från mödrar mottagit uppmaningar att skriva pjäser ägnade till att uppföras av barn, och är det mitt hopp, att somliga av de här föreliggande styckena måtte kunna anses lämpliga även för detta ändamål.

Styckena äro grupperade efter ämnena, icke efter den större eller mindre lättheten. Vederbörande pedagoger torde själva lätt utfinna, i vilken ordning de böra tagas. I avdelningen II — där alla motiv äro hämtade ur fornnordiska myter och sagor — torde de pjäser som handla om Svipdag kräva en något större mogenhet än de övriga.

Ämnena till dessa Svipdagsdramer äro hämtade ur Viktor Rydbergs »Undersökningar i germanisk mytologi», där han, som resultat av sina forskningar, framlagt bl. a. denna gamla sagokrets, vilken för oss svenskar har ett speciellt intresse, i det att dess hjälte av våra förfäder betraktades som Sveriges förste konung. I sagorna bär han flera namn: han kallas stundom Od, stundom Erik. När på Ansgars tid en man

Läsövningar för skolorna.

Eftertryck förbjudes.

ANNE

674517

PAPPER FRÅN LESSEBO

i Birka berättade om en uppenbarelse han haft av de gamla gudarna — vilka förklarar att eftersom svearna tycktes vilja hava en ny gud, så hade de i sin krets upptagit deras forne konung Erik — och när därpå tempel upprestes åt denne Erik, så avsågs härmed, framhåller Rydberg, sagohjälten Svipdag-Erik, guden Ulls halvbroder.

Viktor Rydberg har påpekat den egendomliga likheten emellan å ena sidan sagan om de båda av innerlig vänskap förenade halvbröderna Svipdag och Ull — av vilka den senare var son till en gudinna och betraktades som gud — och å andra sidan den grekisk-romerska myten om dioskurrerna — Kastor och Pollux — vilkas trofasta vänskap även prisades och vilka likaledes ägde en gemensam fader, ehuru den ene, såsom son till en gudinna, dyrkades som halvgud.

Rydberg — som ju polemiserat emot Bugges m. fl. forskares benägenhet att i de fornordiska guda- och hjältesagorna se idel lån från andra mytologier — trodde icke heller här på ett lån: han betraktar de antydda likheterna som minnen från den urtid, då den ariska rasen ännu ej skilt sig i flera stammar.

I alla händelser äger denna sagokrets, synes det mig, så mycket av värde och intresse, att svenska barn mera än vad nu torde vara fallet borde äga kännedom om densamma.

Villa Gemma, juni 1915.

Förf.

INNEHÅLL.

	Sid.
I.	
Den lilla gumman i skogen	3
Löjans äventyr	10
Maja-Lisa.	17
Älvornas jul	30
På marknaden.	38
Eldsvådan	47
På torget	53
II.	
Tors hammare	63
Fröja befrias	72
Svipdag vinner Fröja.	94
Svipdags övermod	107
Kung Göte och den snåle bonden.	121
Ragnar Lodbrok och Tora Borgarhjort	127
Ragnar och Aslög	134

Älvornas jul.

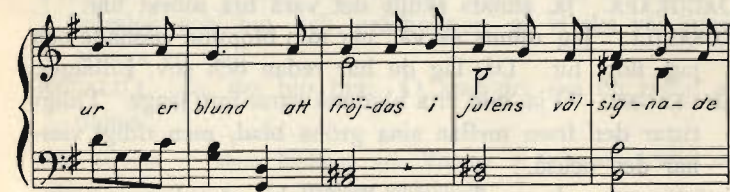
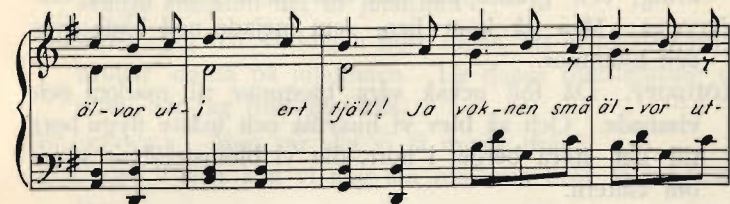
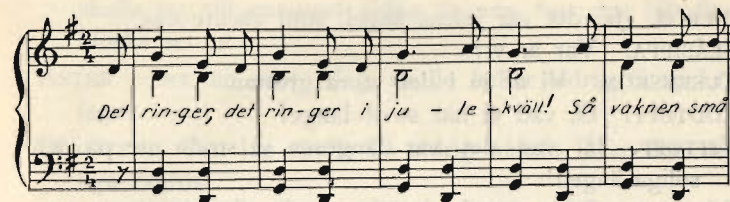
Personer: JULÄNGELN (utanför scenen).
 ROSALILL, nyponrosens älva.
 LILLFAGER, liljekonvaljens älva.
 RÖDTOPP, rödklöverns alf.
 VITTOPP, vitklöverns alf.
 JULROS
 SNÖKLOCKA
 DAGGÅPA
 TUSENSKÖN
 BLÅKLOCKA
 ASTER
 BLÅSIPPA
 SOLROS

} blomsterälvor.

Scen: En stor grotta, där en skara blomsterälvor ligga sovande. Här och där lysmaskar. Utanför scenen höras kyrkklockor.

JULÄNGELN (utanför scenen).

Det ringer, det ringer i julekväll!
 Så vaknen, små älvor, uti ert tjäll!
 Ja, vaknen, små älvor, utur er blund
 att glädas i julens välsignade stund!
 Det ringer, det ringer i julekväll.

ROSALILL (reser på sig, ser sig yrvaken omkring). Vem var det som talade?

LILLFAGER (likaså). Det var visst en ängel.

(Under det följande reser sig den ena efter den andra av älvorna upp ur sömnen.)

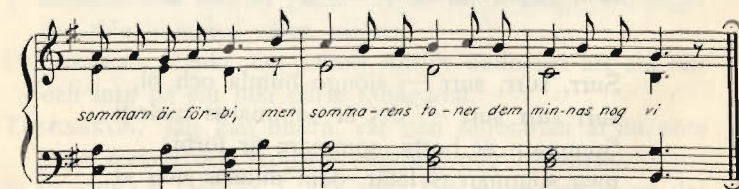
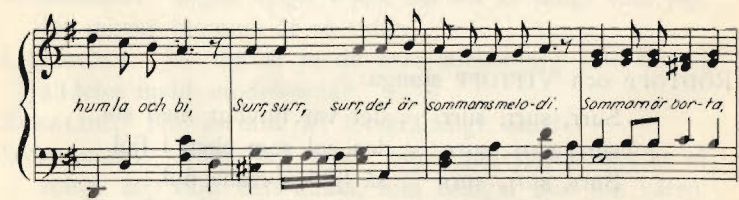
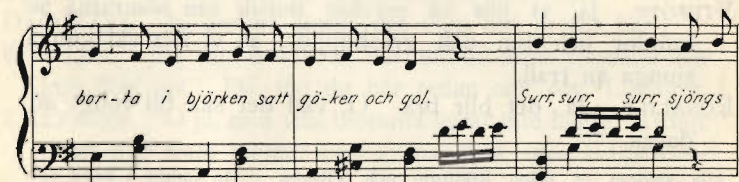
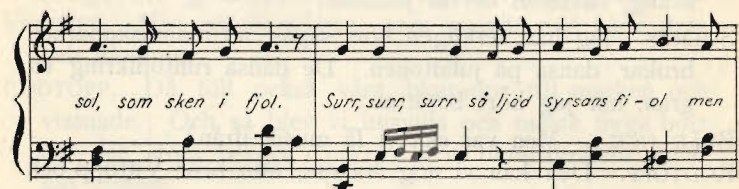
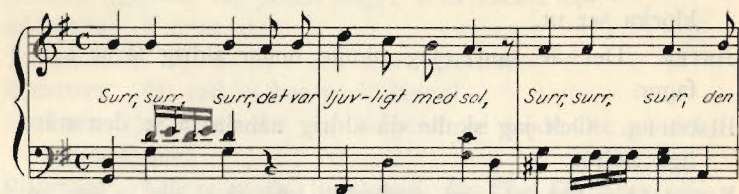
- JULROS. Ja, det var julens ängel, som väckte oss.
- BLÅSIPPA. Var är vi?
- TUSENSKÖN. Vi är ju i den stora grottan.
- RÖDTOPP. O, vad vi har sovit länge!
- VITTOPP. Ja, vad det var längesen vi stodo ute på den soliga ängen!
- RÖDTOPP. Där surrade humlorna, där flög fjärilarna omkring, och gräshoppan satt och spelte i sin gröna vrå.
- VITTOPP. Men så kom lien, som mejade ned både gräs och blommor.
- RÖDTOPP. Då föll också våra blommor till marken och vissnade. Och så blev vi husvillor och måste flyga bort till det stora berget i norr, där vi blomsterälvor sover om vintern.
- BLÅSIPPA. Det är väl, att lysmaskarna lyser oss.
- DAGGKÅPA. Ja, annars skulle det vara bra mörkt här.
- ROSALILL. Jag minns så väl, när min blomma vissnade och jag flög hit. Då låg du här redan och sov, Lillfager.
- LILLFAGER. O ja, min vita blomma varar inte länge. Tidigt tittar den fram mellan sina gröna blad, men tidigt vissnar den också.
- SNÖKLOCKA. Ingen flyger i alla fall hit så tidigt som jag, för ingens blomma är så tidig.
- LILLFAGER. Ja, det är ju du som sticker upp ditt huvud alldeles invid snödrivorna?
- ROSALILL. Hu, är inte det förskräckligt kallt?
- SNÖKLOCKA. Ånej, jag fryser inte. Jag tycker det är så roligt att vara den första, som bringar bud om våren. Människorna blir så glada, då de får se mig. Då säger de: »Nu kommer våren snart.»
- DAGGKÅPA. Tänk, det känns riktigt underligt att stå här och inte ha sin lilla pärla i bågaren.
- TUSENSKÖN. Jag kan undra, var den sädesärlan är nu, som jämt sprang och vippade omkring mig i somras.
- BLÅKLOCKA. Det är i alla fall bra roligt, att vi på det här viset får träffas på julaftonen allihop. För annars

- skulle jag till exempel aldrig få veta, hur den lilla Snöklocka ser ut.
- ASTER. Det är sant. Jag skulle heller aldrig få se Lillfager.
- BLÅSIPPA. Och jag skulle då aldrig nånsin få se den ståtliga Solros.
- ROSALILL. Vet ni vad, tycker ni inte vi skulle ta oss en sväng, eftersom det är julafton?
- SOLROS. Jag har verkligen hört sägas, att människobarnen brukar dansa på julaftonen. De dansa runtomkring en gran, har jag hört berättas.
- BLÅKLOCKA. Men var ska vi få musik ifrån?
- RÖDTOPP. Den kan vi nog åta oss, min bror Vittopp och jag.
- VITTOPP. Ja, vi hör så mycket musik om somrarna av humlor och bin och gräshoppor, så vi ska väl kunna sjunga en trall.
- ROSALILL. Ja, det blir bra. O, vad det ska bli roligt att dansa.
- (Alla älvorna — utom Rödtopp och Vittopp — ta varann i hand och svänga omkring.)

RÖDTOPP och VITTOPP sjunga:

Surr, surr, surr — det var ljuvligt med sol,
 surr, surr, surr — den sol som sken i fjol.
 Surr, surr, surr — så ljud syrsans fiol,
 men uppe i björken satt göken och gol.

Surr, surr, surr — sjöngo humla och bi,
 surr surr surr — det är sommarns melodi.
 Sommarn är borta, sommarn är förbi,
 men sommarens låtar, dem minnas nog vi.

Surr, surr, surr — så ljud syrsans fiol.

BLÅSIPPA. Nej, nu är jag trött (släpper sina grannars händer och sätter sig).

BLÅKLOCKA (likaså). Ja, nu tycker jag vi skulle i stället berätta något för varandra.

(Dansen upphör, alla sätta sig ned.)

ASTER. Kan inte någon berätta en saga?

DAGGKÅPA. Berätta du något, du Solros, som är så stor och fin och grann.

SOLROS. Nej, Julros får berätta, eftersom det är julafton.

TUSENSKÖN. Varför heter du egentligen Julros?

JULROSEN. Därför att min blomma slår ut just vid julen.

SNÖKLOCKA. O tänk, att slå ut nu mitt i kalla vintern!
Det är ändå modigare än att komma fram i mars som min blomma.

LILLFAGER. Då ger du dig snart härifrån, då?

JULROS. Ja, när julängeln i den tidiga morgonstunden kommer tillbaka och ropar till oss att somna igen — då flyger jag ut.

ROSALILL. Men då måste du skynda dig, om du ska berätta något.

JULROS. Vad ska jag berätta om? Ska jag berätta om den vars minne vi firar vid julen?

LILLFAGER. O ja, gör det!

JULROS. Hans namn är Underlig och Råd och Hjalte och Fridsfurste. Han kom till jorden för att bringa ljus i mörkret, för att giva människorna glädje, för att göra fångar fria.

BLÅKLOCKA. Skall han göra oss också fria? Skall det komma en tid, då vi inte behöver sova inne i det mörka berget hela vintern — då vi alltid får stå ute i solen?

JULROS. Jag vet inte. Jag vet bara det, att han vill alla väsen väl — alla väsen i alla världar.

LILLFAGER. Vad han är god! Vad jag älskar honom!

JULROS. Och därför att han älskar all världen, därför är det som till all världen kommer en glimt av glädje i julenatten, då minnet firas av hans födelse på denna jord. Då få barnen gåvor, då tändas ljus i alla hem, då vilja alla vara vänliga mot varandra, då få djuren god och riklig mat, där de stå i sina stall och ladugårdar eller där de flyga under himmelens fäste. Och då få också vi älvor en stund av glädje i vår långa vintersömn.

JULÄNGELN (utanför).

Det ringer, det ringer till ottesång!

Så somnen, små älvor, ännu en gång.

Så läggen er åter till vinterblund,
tills våren er ropar till lid och till lund.

Det ringer, det ringer till ottesång.

(Melodi: densamma som till inledningssången.)

ROSALILL. O vad jag blir sömnig (sjunker ned och somnar).

RÖDTOPP. Nu får vi allt vila oss lite . . . (likaså).

VITTOPP. Tills i sommar . . . (likaså).

JULROS. Nu skall jag ut och bringa julens furste min
hyllning (svävar ut).

(Alla sjunka ned och somna.)

ANNA MARIA ROOS:

Ett gammalt familjearkiv. (Det Franzén-Grafströmska.) Bref och anteckningar. Pris 4 kr.; inb. 5: 25.

Teosofi och teosofier. Pris 2: 75.

De sju ljusen. Sagor och visor. Pris inb. 2: 25.

Ur Spaniens diktning. Pris 2 kr.

Ur svenska historien. Pris 85 öre.

P. A. Norstedt & Söners förlag.

Araber. Skildringar från Algier. Pris 3 kr.

Aktiebolaget Hierias bokförlag.